

JAARVERSLAG 2023

REKENKAMERCOMMISSIE GEMEENTE HET HOGELAND

Inhoud

I. INLEIDING.....	3
II. WERKZAAMHEDEN IN 2023	3
WERKWIJZE REKENKAMERCOMMISSIE	3
OVERLEG REKENKAMERCOMMISSIE.....	3
ONDERZOEKSONDERWERPEN	3
UITGEVOERDE ONDERZOEKEN	3
III. OPVOLGING EERDERE ONDERZOEKEN.....	4
Dorpshuizen	4
Jeugdzorg	4
Schuldhelpverlening	5
Participatiewet	5
COMMUNICATIE/WEBSITE	5
IV. BEMENSING.....	6
ZITTINGSTERMIJN EXTERNE LEDEN	6
NEVENFUNCTIES EXTERNE LEDEN	6
NVR	7
V. FINANCIËEL OVERZICHT	7
BIJLAGE: GROS LIJST ONDERZOEKSONDERWERPEN 2023	8

I. INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag 2023 van de Rekenkamercommissie Het Hogeland. Deze commissie beoogt door het doen van onderzoek positief bij te dragen aan de kwaliteit van de discussie van de gemeenteraad. De onderzoeken zijn gericht op doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door de gemeenten gevoerde beleid. Het accent ligt daarbij op het lerende aspect.

Dit jaarverslag beschrijft de werkwijze van de Rekenkamercommissie en geeft vervolgens een overzicht van de werkzaamheden in 2023. De rekenkamer heeft het jaarverslag vastgesteld in haar vergadering van 24 april 2024.

II. WERKZAAMHEDEN IN 2023

WERKWIJZE REKENKAMERCOMMISSIE

De Rekenkamercommissie is ingesteld door de gemeenteraad en verricht haar werkzaamheden onafhankelijk ten behoeve van de gemeenteraad. De werkwijze van de Rekenkamercommissie is vastgelegd in een gemeentelijke verordening.

Op grond van de verordening is de Rekenkamercommissie bevoegd haar eigen werkwijze vast te leggen in een protocol en een reglement van orde op te stellen. De Rekenkamercommissie heeft beide vastgelegd in het document Reglement van Orde en Onderzoeksprotocol.

OVERLEG REKENKAMERCOMMISSIE

De Rekenkamercommissie komt elke maand bijeen, wisselend fysiek of online.

ONDERZOEKSONDERWERPEN

Op basis van overleg met de fracties is in 2022 een groslijst met onderzoeksonderwerpen tot stand gekomen. In 2023 zijn er veel onderwerpen toegevoegd waaruit vijf onderwerpen zijn benoemd voor het uitvoeren van onderzoek in de komende periode. Volledigheidshalve toont de bijlage een overzicht van de genoemde onderwerpen en de in aanmerking komende onderzoeken (deze zijn geel gearceerd).

UITGEVOERDE ONDERZOEKEN

In 2023 is het onderzoeken naar de uitvoering van de schulphulpverlening door het onderzoeksbureau Breuer & Intraval aangeboden aan de raad. De doelstelling van het onderzoek is om inzicht te krijgen in a) het gemeentelijk beleid ten aanzien van de schuldhelpverlening, b) in de maatschappelijke impact van het gemeentelijk beleid en c) in de risico's in de uitvoering.

Daarnaast is een tweetal onderzoeken gestart. In de eerste plaats is het onderzoek naar de dienstverlening van de gemeente gestart. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door I&O Research. Het onderzoek bevindt zich thans in de afrondende fase.

Aan het einde van het jaar is een onderzoek naar de evaluatie van de herindeling opgestart. Het doel van dit onderzoek is om inzicht te bieden in de vraag waar de

gemeente nu staat als we kijken naar de inzet en ambitie waarmee de gemeentelijke herindeling indertijd is ingezet.

Naast de onderzoeken van de Rekenkamercommissie zijn er ook een ‘doe-mee’ onderzoeken. In dat geval wordt een onderzoek voor meerdere gemeentes uitgevoerd. Gezamenlijk met de Groninger gemeentes is de inkoop van jeugdzorg onderzocht. Daarnaast ‘doen we mee’ aan een onderzoek naar klachtenbehandeling en naar de energiebesparingsplicht van gemeentes. Het voordeel van ‘doe-mee’ onderzoeken is dat er veel informatie beschikbaar komt tegen een lage prijs. Nadeel is dat deze onderzoeken soms wat verdieping missen.

III. OPVOLGING EERDERE ONDERZOEKEN

Dorpshuizen

Ten aanzien van het rapport met betrekking tot de Dorpshuizen is reeds een bestuurlijke reactie opgesteld. Deze bestuurlijke reactie gaat in op het beleidsplan dat kort na het verschijnen van het rapport is vastgesteld door de raad. Inmiddels is er door voortschrijdend inzicht een nieuw beleidsplan opgesteld (met bijbehorende subsidieregeling). Deze is op 19 maart 2024 door het college vastgesteld en is aangeboden aan de Raad. Dit beleidsplan en bijbehorende subsidieregeling sluiten nog meer aan bij de aanbevelingen in dit rapport.

In het beleidsplan wordt een beleidsarme manier voorgesteld van verdelen van het beschikbare budget voor groot onderhoud. Hierbij is geen eis van cofinanciering meer aanwezig. Dorpshuizen kunnen ook een advies uitbrengen over het benodigde budget voor het daaropvolgende kalenderjaar.

Verder kent de huidige subsidieregeling een harmonisering van de subsidies waarbij ieder dorpshuis een gelijk bedrag ontvangt. De nieuwe subsidieregeling sluit echter aan op de verschillen tussen dorpshuizen en biedt meer maatwerk.

Jeugdzorg

In 2021 heeft het college een bestuurlijke reactie gegeven op het Onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie. Nadien zijn er verschillende stappen gezet. De conclusies en aanbevelingen gingen onder andere over het opstellen van een beleidskader, doelstellingen, indicatoren, doeltreffendheid van de zorg en de informatievoorziening aan de raad. Deze conclusies en aanbevelingen worden betrokken bij de beleidsvorming. In oktober 2022 heeft de raad het integrale Beleidsplan Naar een nieuw sociaal domein vastgesteld. Er zijn doelstellingen geformuleerd: Meer veerkracht, meer preventie, meer maatwerk en meer preventie. De transformatie van het Sociaal Domein wordt programmatisch gerealiseerd. De raad wordt door het college onder andere door middel van de Planning & Control cyclus en de monitor Sociaal Domein op de hoogte gehouden van de voortgang van de transformatie.

Schuldhelpverlening

De Rekenkamercommissie Het Hogeland heeft in 2022/2023 onderzoek gedaan naar de schuldhelpverlening en het beleid van de gemeente Het Hogeland. Voor het onderzoek is een beleidsreconstructie uitgevoerd en zijn huishoudens met problematische schulden in kaart gebracht. Verder zijn gesprekken gevoerd met onder meer personen die betrokken zijn bij de uitvoering en met inwoners die in een schuldentraject zitten.

Op 24 mei 2023 is het rapport van de Rekenkamercommissie besproken tijdens het Raadsoverleg. Tijdens het overleg is door de raad aangegeven dat het rapport in handen gesteld zou moeten worden van de (toen nog op te richten) raads werkgroep sociaal domein. Deze werkgroep is eind 2023 ingericht en in haar bijeenkomst van 7 februari is het rapport inhoudelijk besproken.

De conclusies van de werkgroep sociaal domein zijn als volgt:

- Voer als raad een actief debat over de gewenste informatie ten aanzien van de schuldhelpverlening. Zorg dat je als raad hierin mini maal jaarlijks en naar wens vaker geïnformeerd wordt op de voortgang ten aanzien van het schuldhelpverlening en de resultaten op vooraf benoemde indicatoren. Overweeg als raad een werkgroep in te stellen die breder kijkt naar de informatiebehoefte van de raad in het sociaal domein. Deze werkgroep zou gebruik kunnen maken van de expertise die in de ambtelijke organisatie aanwezig is. De vraag welke informatie de raad nodig heeft om op basis van vooraf vastgestelde doelen haar kaderstellende en controlerende rol goed in te vullen zou de basis kunnen zijn voor de opdracht aan deze werkgroep.
- Het nieuwe beleidsplan voor Schuldhelpverlening zal komend jaar worden opgesteld. De werkgroep sociaal domein zal geïnformeerd worden over de stand van zaken hiervan en de raad zal hierbij betrokken worden. Ook op andere vlakken wordt de raad actief geïnformeerd (binnenkort een raads memo aangaande vroeg signalering).

Participatiewet

Het rapport over de participatiewet is in februari 2024 in de raads werkgroep sociaal domein besproken. In de bespreking verwijst de raads werkgroep naar de ontwikkelingen die sinds de aanbidding van het rapport hebben plaatsgevonden en dan met name de vaststelling van het Implementatieplan in november 2023. De raads werkgroep stelt vast zij het juiste platform is voor aanvullend overleg en informatie over de participatiewet.

COMMUNICATIE/WEBSITE

De rapportages van de onderzoeken zijn via de gemeentelijke website bij het onderdeel Rekenkamercommissie beschikbaar.

IV. BEMENSING

Op 18 september 2019 werd de Rekenkamercommissie geïnstalleerd tijdens de raadsvergadering in Uithuizen. De leden van de Rekenkamercommissie zijn:

- de heer L.T. (Bert) Schudde (voorzitter)
- de heer J.R. (Jan R.) Lunsing (vicevoorzitter)
- mevrouw H.Z. (Hendrien) Damman (lid)
- mevrouw M. (Marjolein) Zwerver (lid).

Het secretariaat is in handen van mevrouw A.J. (Agnes) Penninga-Huisman. Zij is daarnaast werkzaam op de griffie van gemeente Het Hogeland.

ZITTINGSTERMIJN EXTERNE LEDEN

De aanstelling voor externe leden is voor een periode van vier jaar. De Rekenkamercommissie heeft vastgesteld dat het voor de continuïteit niet goed is als alle externe leden tegelijk aftreden. In het benoemingsbesluit d.d. 18 september 2019 zijn daarom voor de verschillende leden verschillende zittingstermijnen opgenomen. In september liep de termijn van mevrouw Damman af. Zij was op eigen verzoek niet beschikbaar voor herbenoeming. In verband met de overgang van Rekenkamercommissie naar rekenkamer zijn alle overige leden eind 2023 afgetreden en op 13 december 2023 (her)benoemd als leden van de nieuwe rekenkamer. In de ontstane vacature is voorzien door de benoeming van de heer Fokkens.

NEVENFUNCTIES EXTERNE LEDEN

De heer Schudde is naast zijn werkzaamheden voor de rekenkamercommissie Het Hogeland ook voorzitter van de rekenkamer van de gemeente Eemsdelta, docent voor het leeronderzoek arbeidssociologie bij de faculteit Gedrags- en maatschappij wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen en lid van de medezeggenschapsraad van de Openbare Basisschool Abt Emo in Westeremden.

De heer Lunsing is werkzaam als bestuurskundig onderzoeker voor gemeenten en provincies in heel Nederland en voorzitter van de rekenkamer Midden-Drenthe. Daarnaast schreef hij een aantal boeken, zoals De Besluiteng Guillotine (2007) en Het Verzet van Haren (2022). Hij is in 2015 gepromoveerd in de bestuurskunde aan de universiteit Twente. Daarvoor studeerde hij af in Recht en Bestuur (2007) als sociaal geograaf (1988) in Groningen. In zijn vrije tijd is hij actief als lid van de redactie van Beleidsonderzoekonline.nl en lid van het landelijk bestuur van de NVRR.

Mevrouw Zwerver heeft een achtergrond in marketing en bedrijfskunde. Ze is sinds 1 juni 2023 werkzaam als manager bedrijfsvoering bij de Port of Harlingen en daarvoor is ze 22 jaar in dienst geweest in diverse functies bij Groningen Seaports. In 1987 is ze haar carrière gestart bij de Rabobank in Noord-Groningen. Ze is ook lid van de rekenkamer gemeente Midden-Groningen, en als vrijwilliger betrokken bij Petanque Club Pres le But waar ze bestuursondersteuner is.

Mevrouw Damman is werkzaam bij de Gemeente Groningen als financieel beleidsmedewerker. Zij heeft haar werkzaamheden voor de Rekenkamercommissie per 18 september 2023 neergelegd en is opgevolgd door de heer Fokkens. De heer Fokkens is sinds kort met pensioen. Daarvoor heeft hij in verschillende rollen bijna 35 jaar voor de gemeente Groningen gewerkt. Als laatste in de rol van contractmanager, daarvoor ook als financieel adviseur en als adviseur ICT. Als vrijwilliger heeft hij bestuursfuncties uitgevoerd bij scouting en loopgroep Astrea. Meestal in de rol van penningmeester.

NVRR

De Rekenkamercommissie Het Hogeland is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies.

V. FINANCIIEEL OVERZICHT

De vergoeding van de leden is vastgelegd in de verordening. Deze bestaat uit een vast deel voor het uitvoeren van het onderzoek en voor de bezoldiging van de externe leden en uit een variabel deel t.b.v. de vergoeding van de reiskosten. De Rekenkamercommissie heeft geen reserves.

Hieronder het financieel overzicht van 2023. Wat opvalt is dat er weinig onderzoekskosten zijn gemaakt. Het enige grote bedrag is 50 % van het onderzoek naar dienstverlening. Verder twee kleine bedragen voor twee Doe mee onderzoeken. Er is daarmee een budgetoverschot ontstaan in 2023. Verder is er nog wat geld overgebleven voor de vergoeding van leden omdat mevrouw Damman het laatste kwartaal geen vergoeding meer heeft gehad. Van het resterend budget is 12.000 euro overgenomen naar het budget voor 2024. Het resterende deel van 25.000 euro is middels een voorstel in de voorjaarsnota overgebracht naar het budget voor 2024.

Onderwerpen	Begroting	Gemaakte kosten	Restant
Advies en Onderzoek (incl. restant budget 2022)	€ 52.000	€ 15.046	€ 36.954
Vergoedingen leden Rekenkamercommissie	€ 10.200	€ 9.600	€ 600
Reis- en overige onkosten commissie	€ 600	€ 743	€ - 143
TOTAAL	€ 62.800	€ 25.389	€ 37.411

BIJLAGE: GROSLIJST ONDERZOEKSONDERWERPEN 2023

Onderwerp		Telling	Status/Toelichting
		2023	
Dienstverlening/communicatie			
Drempels in (digitale) dienstverlening	5		Dit onderzoek wordt momenteel uitgevoerd
Reactietermijn burgerbrieven	1		
Benchmark prestatie van de organisatie, dienstverlening	2		
Onderhoud openbare ruimte			Wat is de invloed geweest van de bezuinigingen die de raad heeft doorgevoerd of voorgesteld.
Onderhoud wegen en kunstwerken	1		
Onderhoud van het netwerk openbare verlichting	1		
Begraafplaatsen (groenonderhoud) (begraafrechten)	2		Overdracht archieven begraafplaatsen, let op link met herindeling; bestuursrechtstudenten laten onderzoeken? Wat is er in het verleden allemaal afgesproken?
Openbaar groen	2		
Herindelingsvraagstukken			Dit onderzoek wordt momenteel uitgevoerd
Resultaat/opbrengsten herindeling	1		Veel partijen die tegenstander waren, kampen nu met dit vraagstuk. Wat is beloofd aan de 4 gemeente en wat moet er gedaan worden omdat alsnog voor elkaar te krijgen.
Resultaten herindeling	1		Wat zijn de uiteindelijke resultaten geweest in vergelijking met de oorspronkelijke opzet
Effecten van herindeling	2		Twee punten, personeel en inkoop/uitbesteden
Effectiever inkopen en aanbesteden in een heringedeelde gemeente?	1		Heeft een gefuseerde organisatie meer slagkracht/eventueel koppelen met dienstverleningsonderzoek
Uitgangspunten van effectief subsidiebeleid	1		
Grote projecten (Lessons Learned)			Er is hiervoor een werkgroep ingericht. Wat opvalt hoe verschillend fracties erin zitten (komt als eerste onderwerp, of bij wvttk)/diversiteit)
Ontwikkeling van De Tirrel	3		
Stagnatie voortgang Boogplein	1		
Vergunningen			
Handhaving en vergunningen Drank- en Horeca en	3		Aangehouden na overleg college
Evenementenbeleid	1		
Vergunningverlening	2		
Personeelsbeleid PvdA			
Inhuur externen	1		
Personeelsbeleid	3		Slaagt de gemeente erin om goede krachten te werven en vast te houden
Overige onderwerpen			
Besteding NPG-gelden	5		Via de Noordelijke Rekenkamer (gepland voor 2024, wij worden op de hoogte gehouden)
Jeugd/jongeren/drugsproblematiek Lokaal Sociaal	2		
Klimaat en duurzaamheid/RES	2		
Diftar	2		In hoeverre wordt het beoogde doel behaald?

Vastgoedbeleid en uitvoering	2	Doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid rond de gemeentelijk vastgoedportefeuille
Maatwerk bij inkomensregeling	1	
Proces aanbestedingen	1	
Pot reserves en voorzieningen	1	
Woningbeleid	1	
Onderschatten ondermijning	2	
Haven Lauwersoog: verwevenheid gemeentelijk beleid en andere belangen	0	Aangehouden n.a.v. technisch beraad Begroting 2022
E-health op het platteland PvdA (zorg op het platteland) (in Bedum gaan alle zorginstellingen onder 1 dag)	1	
Cultuur en sportcoaches	1	
Musea/cultuurbeleid	1	
Ondersteuning en participatie statushouders	1	
Mantelzorgers	1	
Vrijwilligersbeleid op een vergrijzend platteland	1	
Kwaliteit raadsvoorstellen/deskundigheid raad	1	
Dorpsbudgetten	1	
	1	

Effecten invoering toeristenbelasting